

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Surmarie Hortencia
Datum
25 mei 2016
Ons kenmerk
Cft 201600133
Pagina
1/6

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2016 Curaçao

Geachte heer Jardim,

Conform artikel 18.1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) ontvangt het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal de uitvoeringsrapportage (UR), zodoende uiterlijk 15 mei de eerste UR. Op 12 mei 2016 heeft het Cft de eerste UR 2016 ontvangen. De eerste UR is derhalve tijdig ontvangen. Deze UR geeft inzicht in de realisatiecijfers over het eerste kwartaal 2016 en betreft tevens de laatste inzichten ten aanzien van de realisatie 2015.

Artikel 18.1 Rft schrijft tevens voor dat de UR ook aan de Staten wordt verzonden. Omwille van een volledige informatievoorziening aan de Staten is deze brief tevens in afschrift verstuurd aan de voorzitter van de Staten.

Het Cft heeft uw reactie op ons advies op de vierde UR 2015 in goede orde ontvangen en wilt u graag bedanken voor de nadere toelichting. U geeft aan dat gezien de recente resultaten Aqualectra op afzienbare termijn afgevoerd zou kunnen worden van de lijst van noodlijdende overheidsvennootschappen. Het Cft erkent de positieve ontwikkelingen bij Aqualectra. Om afgevoerd te worden van de lijst met noodlijdende entiteiten dient in ieder geval voldaan te zijn aan de volgende twee voorwaarden, te weten: 1) verbeteringen van het resultaat en het eigen vermogen en 2) afronding van alle maatregelen uit het plan van aanpak.

Aan de eerste voorwaarde is inmiddels voldaan. Het Cft dient ten aanzien van de tweede voorwaarde vast te stellen dat alle maatregelen uit het plan van aanpak afgerond zijn. Alle maatregelen uit het plan van aanpak zijn inmiddels opgepakt echter zijn er enkele maatregelen die nog niet afgerond zijn.

Dit jaar zal bezien worden of inderdaad alle maatregelen uit het plan van aanpak uitgevoerd en afgerond zijn. Op dat moment kan beoordeeld worden of Aqualectra niet meer als noodlijdend gezien hoeft te worden.

Het Cft zal in ieder geval de komende periode bij Aqualectra vinger aan de pols houden in het kader van nazorg. Er zijn namelijk nog specifieke aandachtspunten als een goedkeurende accountantsverklaring, een nadere toelichting op de risico's verbonden aan de bonds en positieve resultaten ook na het wegvallen van de recovery charge.

Oordeel

Het Cft is van oordeel dat deze rapportage over het algemeen een uitgebreid cijfermatig beeld geeft van de uitvoering van het eerste kwartaal van de begroting 2016. Bij de paragrafen bij de uitkomsten gewone dienst en kapitaaldienst, mist het Cft wel een gedetailleerde en geactualiseerde toelichting of specificatie van de realisaties tot en met de verslagperiode. In de eerste UR ontbreekt tevens een paragraaf over de cijfers van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). In Paragraaf 8 'Overig waaronder Collectieve sector' wordt alleen een voorbehoud t.a.v. de realisatiecijfers van de SVB gegeven, echter worden er geen cijfers / resultaten van de SVB en het schommelfonds gepresenteerd. Het Cft verzoekt u om in het vervolg, nu de collectieve sector deel uitmaakt van de begroting, deze dan ook op te nemen in de uitvoeringsrapportages.

De gewone dienst tot en met maart 2016 sluit met een voorlopig voordelig saldo van ANG 54,6 miljoen. De gewone dienst 2016 sluit op jaarbasis conform de prognose op nul, nadat een bedrag van ANG 10,4 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve. De belastingopbrengsten tot en met maart vallen tegen ten opzichte van de prognose. Het Cft ontvangt graag additionele info waaruit blijkt waarom de belastingopbrengsten tegenvallen en of er maatregelen genomen worden om het beoogde niveau in de begroting 2016 te kunnen realiseren.

In de prognose wordt aangegeven dat het land Curaçao over het hele boekjaar 2015 naar verwachting een positief resultaat van ANG 13,3 miljoen zal hebben bereikt. Op basis van de in de eerste UR gepresenteerde cijfers over boekjaar 2015 is tot nu toe een positief resultaat van ANG 3,2 miljoen gerealiseerd. Het Cft vraagt zich af waaruit de resterende ANG 10 miljoen nog is opgebouwd en of deze daadwerkelijk gerealiseerd is, na deze verslagperiode.

Het Cft wil u complimenteren met uw inzet om een inhaalslag te bewerkstelligen bij het behandelen en het vaststellen van de jaarrekeningen van het Land Curaçao. De jaarrekening 2011 is recentelijk goedgekeurd door de Staten, echter met ruim 3,5 jaar vertraging. Deze vertraging is in het kader van goed financieel beheer niet verantwoord. Voor het inhalen van de achterstanden is het van belang dat de Staten zo spoedig mogelijk de jaarrekeningen 2012 en 2013 behandelen. Ook de jaarrekening 2014 lijkt veel vertraging te gaan oplopen. De jaarrekeningen worden de laatste jaren tijdig opgesteld, echter duurt het te lang na de opstelling van de jaarrekening totdat deze uiteindelijk wordt behandeld in de Staten.

De controlerapporten van de SOAB en de Algemene Rekenkamer laten te lang op zich wachten. In onderstaande tabel zijn de termijnen rondom de jaarrekening opgenomen.

Status	Af door MinFin	Rapport SOAB klaar	Rapport ARC klaar	Staten
Wettelijke termijn	Vóór 1 september van het jaar, volgend op het jaar waarop zij betrekking heeft	Anderhalve maand, dus circa half oktober	Anderhalve maand, dus circa eind november	Uiterlijk binnen een maand, circa eind december, dient de Gouverneur bij de Staten een ontwerp Landsverordening tot vaststelling van de jaarrekening in.
2014	28 augustus 2015 (tijdig)	maart 2016 (5 maanden te laat)	Nog niet afgerond	-
2013	27 augustus 2014 (tijdig)	18 december 2014 (2 maanden te laat)	juli 2015 (5 maanden te laat)	Nog in behandeling
2012	28 augustus 2013 (tijdig)	29 april 2014 (6 maanden te laat)	18 augustus 2014 (2 maanden te laat)	Nog in behandeling
2011	6 september 2012 (1 week te laat)	15 januari 2014 (14 maanden te laat)	26 mei 2014 (2 maanden te laat)	Vastgesteld 12 april 2016 (39 maanden t.o.v. ideale situatie)
2010	30 november 2011 (3 maanden te laat)	26 juni 2013 (17 maanden te laat)	26 juni 2013 (tijdig)	Vastgesteld 2 april 2015 (38 maanden t.o.v. ideale situatie)

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel is er al vooruitgang geboekt. Het Cft ziet echter nog ruimte voor verdere verbetering in dit traject. Het Cft verzoekt alle betrokken entiteiten die onderdeel vormen van dit traject derhalve om alle benodigde inspanning te leveren om voor het eind van dit jaar alle jaarrekeningen t/m 2014 afgerond te hebben.

Het Cft wil ook opnieuw uw aandacht vragen voor het vaststellen van de collectieve sector. Het rapport ter vaststelling van de collectieve sector heeft inmiddels al een jaar vertraging. Het Cft adviseert u om zo spoedig mogelijk de collectieve sector 2015 vast te stellen.

Toelichting

Gewone dienst 2016

De gerealiseerde baten op de gewone dienst tot en met maart van ANG 603,4 miljoen zijn ANG 31,4 miljoen lager dan de prognose. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt vanwege tegenvallende belastingopbrengsten van circa ANG 17 miljoen en lagere premieopbrengsten SVB van ANG 19 miljoen die deels zijn gecompenseerd door een meevaller bij onder andere de dividendontvangsten van ANG 3 miljoen. De lasten bedragen ANG 548,8 miljoen waardoor het voorlopig saldo op de gewone dienst tot en met maart ANG 54,6 miljoen positief bedraagt. Het voorlopig positieve saldo zal naar verwachting de komende maanden afnemen, voornamelijk als gevolg van seizoenspatronen en verwachte hogere uitgaven.

De belastingopbrengsten lopen achter ten opzichte van de prognose, waarbij de grootste tegenvaller zit bij de loonbelasting met ANG 9,8 miljoen lager dan de verwachte opbrengsten.

In de begroting 2016 zijn de opbrengsten van de loon- en inkomstenbelasting verhoogd ten opzichte van de realisatie 2015. Echter uit de realisatiecijfers tot en met maart 2016 blijkt dat deze achterlopen op de prognose. Het Cft vraagt zich af waarom de belastingopbrengsten tegenvallen en of er maatregelen genomen worden om alsnog het beoogde niveau van belastingopbrengsten in de begroting 2016 te kunnen realiseren. Het Cft adviseert u om de begrote belastingopbrengsten bij te stellen indien bij de 2^e UR nog blijkt dat er grote tegenvallers zijn.

Het resultaat tot en met maart werd in de eerste UR gecorrigeerd met een voorlopig cumulatief tekort bij de SVB van ANG 17,5 miljoen. Het Cft ziet graag een onderbouwing van dit tekort en vraagt zich af of dit tekort een tegenvaller is of als dat dit al verwacht werd. Graag ontvangt het Cft de realisatiecijfers van de SVB waaruit het tekort van ANG 17,5 miljoen blijkt. Tevens ontvangt het Cft graag periodiek een overzicht van de stand van het schommelfonds per verslagperiode.

Gewone dienst 2015

De gerealiseerde lasten op de gewone dienst 2015 tot en met maart 2016 bedragen ANG 1.694,8 miljoen. De baten bedragen ANG 1.698 miljoen waardoor het voorlopig saldo op de gewone dienst ANG 3,2 miljoen positief bedraagt. Het boekjaar moet nog worden afgesloten, waardoor er nog mutaties zullen volgen. Na sluiting van het boekjaar verwacht Curaçao een positief resultaat van ANG 13,3 miljoen op de gewone dienst. Het Cft verneemt daarom zoals vermeld in het oordeel graag waaruit het resterende bedrag van ANG 10 miljoen is opgebouwd en of deze nog daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden.

Kapitaaldienst 2016

De kapitaaldienst heeft tot en met verslagperiode een overbesteding van ANG 6,8 miljoen. Op jaarbasis sluit de kapitaaldienst conform de prognose met een tekort van ANG 157,7 miljoen. Echter, het Cft begrijpt dat dit gepresenteerde tekort op de kapitaaldienst geen werkelijk tekort is. De praktijk wijst dat meestal niet alle investeringen die op de kapitaaldienst worden begroot, daadwerkelijk uitgevoerd worden. Tevens wordt de financiering van investeringen uit eigen middelen niet gepresenteerd op de kapitaaldienst. Het Cft verzoekt u, wederom zoals tijdens het Collegebezoek in december, om gezamenlijk in gesprek te gaan om te komen tot een presentatie van de kapitaaldienst die een correcte weergave is van de werkelijkheid. Dit kan bereikt worden door middelen te reserveren uit de liquide middelen voor het doen van investeringen en door alleen de investeringen die daadwerkelijk in een jaar uitgevoerd worden op te nemen in de begroting.

De rentelastnorm is tot en met verslagperiode niet overschreden. De gebruikte ruimte onder de rentelastnorm is tot en met verslagperiode 56%. Hierbij merkt het Cft wel op dat voor de bepaling van de rentelasten nog wordt uitgegaan van de vaststelling van de collectieve sector uit 2013. Nogmaals benadrukt het Cft het belang de collectieve sector 2015 zo snel mogelijk vast te stellen.

Kapitaaldienst 2015

De overheidsinvesteringen, inclusief de bouw van het nieuwe ziekenhuis Hospital Nobo Otrobanda (HNO), zullen volgens de informatie uit de eerste UR na sluiting van het boekjaar 2015 naar verwachting ANG 222 miljoen bedragen. Dit betekent weer een onderbesteding op de kapitaaldienst. Dit onderschrijft wederom het advies van het Cft om binnen de kapitaaldienst te herprioriteren aangezien de geraamde investeringen op de kapitaaldienst qua uitvoeringscapaciteit niet haalbaar zijn. Curaçao heeft hiervoor al stappen gezet bij de begroting 2016 om te komen tot een meer realistische omvang. De realisatie in 2015 geeft aanleiding voor het Cft om te adviseren tot een verdere herprioritering bij het opstellen van de begroting 2017.

Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie van Curaçao is ten opzichte van afgelopen jaar sterk gedaald. De Current Ratio (CR) is gedaald van 3.2 in maart 2015 tot 2.2 in maart 2016. De CR is echter inclusief opgenomen leningen, bestemd voor het doen van investeringen zowel in HNO als overige kapitaalinvesteringen. Gecorrigeerd hiervoor komt de CR lager uit. Alhoewel deze CR nog steeds gezond te noemen is, zien we echter een sterke daling van de liquide middelen over een korte periode. Dit ziet het Cft als een punt van aandacht.

Financieel beheer

Door het land Curaçao wordt in de uitvoeringsrapportage gerapporteerd over vijf prioritaire PEFA-indicatoren, te weten:

1. Inzicht in financiële risico's zelfstandige bestuursorganen (ZBO's), stichtingen en overheidsvennootschappen (N.V.'s);
2. Effectiviteit inning belastingaanslagen;
3. Het beheer van de salarisadministratie;
4. Interne procedures financiële administratie;
5. Besteding van (financiële) middelen door onderwijs en medische instellingen.

Er is met de 1e UR 2016 op diverse indicatoren voortgang te melden. Net als in de 4e UR 2015 is met name op het gebied van de prioriteitsindicator 2 een uitgebreide toelichting in de UR opgenomen, al was voor een aantal onderdelen van het project Optimalisatie Belastingorganisatie geen toelichting opgenomen.

Uit de verstrekte toelichting blijkt dat er binnen dit project wederom vorderingen zijn geboekt op het punt van de bestandsopschoning. Wel is bij een aantal onderdelen sprake van (technische) tegenvallers, onder meer bij de automatische aanslagregeling Inkomstenbelasting (IB) en bij de Winstbelasting (WB). Op kwartaalniveau is er sprake van een afname van de voorraad bezwaarschriften voor de Loonbelasting (LB) en de IB. Daarbij past wel de aantekening dat voor de LB, IB en Omzetbelasting (OB) er voor de maand maart 2016 sprake is van een toename van de voorraad bezwaarschriften. De voorraad bezwaarschriften welke al langer dan 9 maanden geleden ontvangen is, is daarentegen aan het afnemen.

Kenmerk
Cft 201600133
Blad
6/6

Op het punt van prioriteitsindicator 1 valt de positieve ontwikkelingen bij Aqualectra te melden. Met betrekking tot de salarisadministratie (prioriteitsindicator 3) heeft een gefaseerde implementatie plaatsgevonden en zijn in verband met de conversie van het personeelssysteem diverse controles uitgevoerd ter waarborging van de integriteit van het systeem. Met betrekking tot prioriteitsindicator 4 wordt over de voortgang van het door de Raad van Ministers goedgekeurde plan van aanpak en het bijbehorende beslisdocument ter uitvoering hiervan in deze UR geen uitsluitel gegeven.

Voor laatste prioriteitsindicator is geen nieuwe informatie ontvangen. Het Cft verneemt graag in een volgende uitvoeringsrapportage wat er bereikt is ten aanzien van die indicator. Tevens adviseert het Cft u om voldoende inspanningen te verrichten ter optimalisering van het financieel beheer op alle ministeries.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De (wnd) secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao